C/2024/6018

23.10.2024

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Pečující osoby

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2024/6018)

Zpravodaj: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Poradce	Carlo GIACOBINI (pro zpravodaje)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	24. 1. 2023
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	25. 6. 2024
Přijato na plenárním zasedání	10. 7. 2024
Plenární zasedání č.	589
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	186/1/3

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV):

1.2 konstatuje ([1]), že Evropská strategie v oblasti péče neobsahuje dostatečná opatření na podporu situace neformálních pečujících a že směrnice (EU) 2019/1158 ([2]) se v souladu se svým právním základem vztahuje pouze na osoby, které jsou v pracovněprávním vztahu. Vyzývá Komisi, aby zařadila téma neformálních pečujících mezi hlavní priority politického programu a vytvořila platformu pro výměnu osvědčených postupů, jež by podporovala členské státy při zavádění funkčních řešení k odstranění stávajících nedostatků, co se týče neformálních pečujících. Dále pak vyzývá členské státy, aby provedly doporučení Rady o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči tím, že podniknou náležité kroky k přijetí politik a opatření na podporu situace neformálních pečujících;

1.3 konstatuje, že životní podmínky neformálních pečujících jsou často nepříznivě ovlivněny psychickým a fyzickým přetížením, vyloučením a izolací, a vyzývá k tomu, aby byla v rámci politik členských států prosazována široká nabídka komunitních a kvalitních služeb dlouhodobé péče;

1.4 konstatuje, že neformální péče o rodinné příslušníky je často výsledkem nucené volby plynoucí z nedostatečné nabídky odpovídajících služeb a podpory, a požaduje zaručit možnost svobodného rozhodování a skutečné volby prostřednictvím odpovídajících politik, ochrany, opatření a služeb;

([1]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Úloha rodinných příslušníků poskytujících péči osobám se zdravotním postižením a starším osobám: mohutný nárůst těchto případů během pandemie (Úř. věst. C 75, 28.2.2023, s. 75).

([2]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79).

1.5 domnívá se, že u neformálních pečujících, zejména pokud poskytují dlouhodobou péči, je obzvlášť velké riziko vyhoření a psychického a fyzického přetížení, a zdůrazňuje, že je naléhavě nutné, aby členské státy zavedly politiky, které zajistí plošnou dostupnost odlehčovacích služeb a řešení k podpoře a ochraně neformálních pečujících (preventivní medicína a odlehčovací péče);

1.6 konstatuje, že v oblasti neformální péče o rodinné příslušníky existuje rovněž značná nerovnost mezi muži a ženami, a požaduje ([3]) tuto nerovnost odstranit, mj. díky většímu a plošnějšímu uplatňování doporučení uvedených již ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 a v Evropské strategii v oblasti péče;

1.7 zdůrazňuje, že neformální péče o rodinné příslušníky je příčinou hmotného i nehmotného chudnutí zainteresovaných osob a jejich rodin, a požaduje, aby byla v politikách členských států určena opatření k omezení těchto dopadů a k jejich předcházení, mj. zvážením zavedení odpovídajících plateb;

1.8 vyzývá členské státy, aby věnovaly větší pozornost přijímání opatření s cílem zvýšit informovanost osob s potřebou dlouhodobé péče, jejich rodin, pracovníků v oblasti dlouhodobé péče a neformálních pečujících o službách dlouhodobé péče a pomoci, povzbuzovat je v jejich využívání a toto využívání zjednodušit, mimo jiné na regionální a místní úrovni, jak je uvedeno v doporučení 2022/C 476/01 ([4]);

1.9 považuje za zásadní, aby si neformální pečující mohli zachovat své běžné zaměstnání a plat, a vyzývá k dalšímu posílení a rozšíření forem pracovní flexibility stanovených ve směrnici (EU) 2019/1158;

1.10 konstatuje, že dotyčná osoba je po ukončení neformální péče o rodinné příslušníky často vyloučena z možnosti získat nové zaměstnání nebo se vrátit do svého předchozího zaměstnání, a požaduje, aby byly v politikách zaměstnanosti členských států stanoveny pobídky, záruky a řešení, které těmto občanům zaručí možnost návratu do placeného zaměstnání a využití získaných zkušeností;

1.11 považuje za velmi důležité, aby byly pro účely monitorování dopadu předpisů a nařízení k dispozici kvalitativní a kvantitativní údaje popisující skutečné životní podmínky neformálních pečujících. V této souvislosti vyzývá k přijetí dalších výzkumných strategií, zejména ve spolupráci s nadací Eurofound, do nichž by byly zapojeny i zúčastněné strany;

1.12 požaduje zahrnutí osob pečujících o své rodinné příslušníky do oslav Mezinárodního dne pečujících, aby byly uznány v rámci evropského systému péče.

2. **Obecné připomínky**

2.1 EHSV ve svém předchozím stanovisku ([5]) nastínil hlavní aspekty tohoto jevu a doplnil je o další zjištění a analýzy týkající se neformální péče.

2.2 Výbor pro sociální ochranu a Evropská komise (GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování) zveřejnily v roce 2021 *Zprávu o dlouhodobé péči: trendy, výzvy a příležitosti ve stárnoucí společnosti*, která poskytuje další komplexní přehled o tomto jevu s mnoha užitečnými informacemi pro popis dopadu neformální péče.

2.3 Ve *Zprávě o dlouhodobé péči* jsou popsány negativní dopady na osobní příjmy a důchody rodinných příslušníků poskytujících neformální péči starším osobám a osobám se zdravotním postižením vyžadujícím intenzivní podporu, které mají za následek chudnutí.

([3]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Strategie pro rovnost žen a mužů (Úř. věst. C 364, 28.10.2020, s. 77).

([4]) Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči (Úř. věst. C 476, 15.12.2022, s. 1).

([5]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Úloha rodinných příslušníků poskytujících péči osobám se zdravotním postižením a starším osobám: mohutný nárůst těchto případů během pandemie (Úř. věst. C 75, 28.2.2023, s. 75).

2.4 Směrnice (EU) 2019/1158 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob rozšířila práva pečujících osob a poskytla jim možnost pružně využívat pečovatelskou dovolenou a pracovní úlevy k zajištění péče o rodinné příslušníky vyžadující péči, stanovila opatření k nastolení rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, prosadila rovnost žen a mužů na pracovišti a podpořila spravedlivější rozdělení rodinných povinností mezi muže a ženy. V neposlední řadě zavedla dodatečnou ochranu proti diskriminaci rodičů a pečujících osob na pracovišti tím, že zakázala nepříznivé zacházení na základě rodinné situace nebo potřeby péče.

2.5 Směrnice (EU) 2019/1158 byla formálně provedena téměř ve všech členských státech, neupravuje však postavení neformálních pečujících, kteří nevykonávají jiné zaměstnání nebo kteří se zřekli svého zaměstnání, aby mohli zajišťovat povinnosti a funkce spojené s neformální péčí.

2.6 Evropská strategie v oblasti péče ([6]) stanovuje klíčové cíle pro zlepšení péče, včetně dostupnosti, kvality, udržitelnosti, inovací a sociálního začlenění. Za účelem dosažení cílů strategie byly stanoveny opatření a kroky, které mohou zahrnovat uplatňování osvědčených postupů, finanční podporu programů pomoci, technologické inovace v oblasti péče a spolupráci mezi členskými státy.

2.7 Evropská strategie v oblasti péče vyzývá členské státy, aby „navrhly podpůrná opatření pro neformální pečovatele, např. poradenství, psychologickou podporu, odlehčovací péči a/nebo přiměřenou finanční podporu, která neodrazuje od účasti na trhu práce, spolu s politikami pro formalizaci neformální péče“. Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 ([7]) se týká přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči. Doporučení je určeno všem osobám, „které potřebují dlouhodobou péči“, a všem formálním i neformálním pečovatelům. „Vztahuje se na dlouhodobou péči poskytovanou v rámci všech prostředí, v nichž je péče poskytována.“

2.8 Doporučení definuje „neformální péčí“: dlouhodobá péče poskytovaná neformálním pečovatelem, totiž osobou v sociálním prostředí osoby, která péči potřebuje, například partnerem, potomkem, rodičem nebo jinou osobou, která není najata jako profesionální pracovník dlouhodobé péče.

2.9 *Doporučení 2022/C 476/01:*

2.9.1 v bodě 9 doporučuje, aby „členské státy stanovily jasné postupy identifikace osob poskytujících neformální péči a podporovaly je v jejich pečovatelských činnostech tím, že jim:

a) usnadní spolupráci s pracovníky dlouhodobé péče;

b) poskytnou podporu v přístupu k nezbytné odborné přípravě, včetně odborné přípravy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, k poradenství, zdravotní péči, psychologické podpoře a odlehčovací péči, a rovněž jim poskytnou podporu při slaďování pracovních povinností a péče;

c) poskytnou přístup k sociální ochraně nebo odpovídající finanční podporu a zároveň zajistí, aby tato podpůrná opatření neodrazovala od účasti na trhu práce“;

2.9.2 v bodě 10 písm. g) stanoví „opatření s cílem zvýšit informovanost osob s potřebou dlouhodobé péče, jejich rodin, pracovníků v oblasti dlouhodobé péče a neformálních pečujících o dostupných službách dlouhodobé péče a dostupné pomoci, povzbuzovat je v jejich využívání a toto využívání zjednodušit, mimo jiné na regionální a místní úrovni“.

2.10 *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2022 nazvané Směrem ke společným evropským opatřením v oblasti péče* ([8]):

2.10.1 v bodě 72 „naléhavě vyzývá Komisi, aby předložila Parlamentu a Radě evropský program pro pečovatele a jako jeho součást evropský program pro neformální pečovatele s balíčkem opatření na úrovni EU v oblasti neformální péče, a v případě, že jsou pravomoci na vnitrostátní úrovni, vyzývá členské státy, aby tuto evropskou strategii podpořily ambiciózními a koordinovanými opatřeními a vnitrostátními programy k určení, uznání a ocenění různých druhů neformální péče poskytované v Evropě a určení rozmanitých potřeb různých skupin pečovatelů, včetně mladých pečovatelů a mobilních pečovatelů, s cílem usnadnit nahlašování zaměstnání a zajistit pojištění a sociální ochranu bez ohledu na jejich různé bydliště nebo administrativní postavení či status“;

([6]) COM(2022) 440 final.

([7]) Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči (Úř. věst. C 476, 15.12.2022, s. 1), dále jen „doporučení“.

([8]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2022 Směrem ke společným evropským opatřením v oblasti péče (Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 30).

2.10.2 v bodě 73 „vyzývá členské státy, aby zvážily formalizaci neformální péče a různých možností finanční podpory na základě různých potřeb a podmínek pečovatelů s cílem zaručit jim dobré normy v oblasti práv, finanční podpory a sociální ochrany“.

3. **Souvislosti stanoviska včetně předmětného legislativního návrhu**

3.1 Sdělení Komise o Evropské strategii v oblasti péče zdůrazňuje ([9]), že investice do formální péče by pomohly zajistit, aby neformální péče byla volbou, nikoli nutností. Péče o naše blízké má vysokou společenskou a ekonomickou hodnotu. Zdůrazňuje také, že lidé s pečovatelskými povinnostmi by měli mít možnost volby, do jaké míry chtějí kombinovat péči s placenou prací. Proto by měli mít přístup ke službám, které jim umožní skloubit jejich pečovatelské povinnosti s profesním životem a využívat podporu a pomoc (prevence, screening), jež jim budou v jejich konkrétní životní situaci vyhovovat.

3.2 Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2022 v bodě D odůvodnění uvádí, že „80 % veškeré dlouhodobé péče v Evropě poskytují neformální pečovatelé, převážně ženy, a to bez nároku na spravedlivé pracovní podmínky a většinou bez finanční odměny nebo odpovídající sociální podpory, což z péče činí extrémně genderovou otázku; vzhledem k tomu, že poskytování neformální péče je spojeno s nedostatkem práv, jako je pracovní neschopnost nebo dovolená za kalendářní rok, jakož i se snížením míry zaměstnanosti v souvislosti s mateřskou, otcovskou a rodičovskou dovolenou, zvýšením míry chudoby a sociálního vyloučení, horším duševním zdravím a zvýšeným pocitem sociální izolace a osamělosti, což má negativní dopad na fyzické a duševní zdraví, dobré životní podmínky a sociální začlenění pečovatelů; vzhledem k tomu, že podle odhadů přispívají ženy neplacenou pečovatelskou prací k celosvětové ekonomice každoročně 11 biliony USD, což odpovídá 9 % celosvětového HDP“.

3.3 Doporučení 2022/C 476/01 v 11. bodě odůvodnění připomíná, že „odhadovaná hodnota hodin dlouhodobé péče poskytované neformálními pečovateli“ se „odhaduje na přibližně 2,5 % HDP Unie“. Ve 12. bodě odůvodnění se konstatuje: „Spoléhání se převážně na neformální péči nebude udržitelné a očekává se, že potřeby formální péče i tlak na veřejné rozpočty porostou.“

3.4 Doporučení 2022/C 476/01 ve 20. bodě odůvodnění uvádí: „Při poskytování dlouhodobé péče má zásadní význam neformální péče, neboť většinu péče kvůli nedostatku přístupné a cenově dostupné formální dlouhodobé péče často tradičně zajišťují neformální pečovatelé, což bývají většinou ženy.“

3.5 Na druhou stranu se mnoho lidí rovněž pro poskytování nebo využívání neformální péče rozhoduje na základě vlastních preferencí. Poskytování neformální péče však může negativně ovlivnit fyzické a duševní zdraví a dobré životní podmínky pečujících osob a je významnou překážkou zaměstnanosti, zejména v případě žen. To má bezprostřední dopad na jejich aktuální příjem a ovlivňuje jejich příjem ve stáří v důsledku sníženého základu pro výpočet nároku na důchod, což může být ještě významnější v případě pečujících osob s dalšími povinnostmi v oblasti péče o děti a rodiče.

3.6 Evropská strategie v oblasti péče poukazuje na to, že poskytování péče má pro neformální pečovatele závažné důsledky, včetně nepříznivého dopadu na jejich současné a budoucí příjmy a duševní zdraví. Ve strategii se uvádí: „Většinu péče poskytují ženy. Často kvůli tomu přizpůsobují svůj pracovní režim pečovatelským povinnostem, mimo jiné tak, že přeruší kariéru, pracují na částečný úvazek nebo zcela a předčasně opouštějí trh práce. Zvláště náročné to je pro rodiče samoživitele, z nichž převážnou většinu tvoří ženy. Někteří z nich jsou vystaveni dvojí zátěži, neboť musí pečovat o děti a zároveň i o další závislé rodinné příslušníky. V roce 2019, ještě před pandemií, přibližně každá třetí (32,6 %) žena ve věku 25–49 let mimo pracovní sílu uvedla, že hlavním důvodem, proč nehledá zaměstnání, jsou pečovatelské povinnosti, v porovnání se 7,6 % ekonomicky neaktivních mužů.“

4. **Obecné připomínky**

Evropská strategie v oblasti péče:

4.1 má za cíl rozšířit příležitosti pro všechny zúčastněné strany, aby sdílely své zkušenosti a učily se od sebe navzájem prostřednictvím programů vzájemného učení o všech rozměrech péče;

4.2 vybízí členské státy, aby vytvořily podmínky umožňující poskytovatelům péče, včetně organizací občanské společnosti a subjektů sociální ekonomiky, aby hráli aktivní úlohu při navrhování a poskytování vysoce kvalitních pečovatelských služeb a zlepšování pracovních podmínek v tomto odvětví, a aby podpořily úsilí regionálních a místních orgánů investovat do pečovatelských služeb;

([9]) V bodě 3.2.

4.3 stejně jako směrnice (EU) 2019/1158 se výslovně nezabývá situací neformálních pečujících, kteří nevykonávají žádné jiné zaměstnání nebo se ho zřekli, aby mohli poskytovat neformální péči, a neuvádí opatření, jež by měla být přijata na podporu postavení těchto osob.

EHSV:

4.4 konstatuje, že mezi evropskou strategií, jejím prováděním a skutečností v praxi existuje skutečná propast, kterou jako takovou vnímají organizace občanské společnosti, zdravotničtí pracovníci a příjemci péče. EHSV rovněž konstatuje, že v provádění směrnice (EU) 2019/1158 existují mezi jednotlivými členskými státy rozdíly;

4.5 vyjadřuje politování nad skutečností, že je porušován přístup k právům, zejména pokud jde o finanční nároky a o právo na informace o dostupných programech, a že přístup k podpoře je komplikovaný, často způsobuje neúměrnou a komplexní byrokratickou zátěž a nejsou k dispozici dostatečné informace;

4.6 konstatuje, že má-li být učiněn pokrok v zavádění vhodných a udržitelných řešení, je třeba se zabývat otázkou sociálního zastoupení;

4.7 znovu zdůrazňuje, že je třeba prohloubit znalosti prostřednictvím průběžných ad hoc studií a statistik. V tomto ohledu by mohlo být užitečné spolupracovat s nadací Eurofound nebo dokonce společně provádět její budoucí studie;

4.8 podporuje sociální dialog na úrovni odvětví a podniků, aby bylo dosaženo pokroku v organizaci práce, která osobám poskytujícím neformální péči umožní lépe sladit jejich pečovatelskou roli s profesním životem. V žádném případě nejde o to, aby zaměstnavatel pečovatelskou funkci financoval, ale aby prostřednictvím organizace práce usnadnil její vykonávání;

4.9 hodlá klást větší důraz na svobodné rozhodování osob, zda se stanou neformálními pečujícími, a v neposlední řadě i na právo osoby přijímající péči vybrat si a přijmout osobu, která jí bude neformální péči poskytovat. Je třeba zdůraznit, že je nezbytné zajistit předpoklady pro to, aby se rodinní příslušníci mohli svobodně rozhodnout, zda chtějí zůstat doma jako pečovatelé;

4.10 domnívá se, že by se současně s prováděním strategie v oblasti péče měly vybudovat spolehlivé systémy cenově přijatelné a dostupné sociální/institucionální péče. Proto jsou nutné strukturální investice do kvalitních veřejných služeb pro ty, kdo potřebují péči, a pro jejich rodinné příslušníky poskytující neformální péči. EHSV konstatuje, že například ve společném prohlášení EPSU, CEMR a zaměstnavatelů v sociální oblasti o přezkumu správy ekonomických záležitostí EU ([10]) byly vyjádřeny obavy spojené s mandátem Rady EU pro jednání o revizi pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí a bylo uvedeno, že tato pravidla nesmí bránit případnému úsilí členských států investovat do sociálních služeb v zájmu blahobytu jejich občanů ([11]). EHSV vyzval spolunormotvůrce, aby před přijetím nového nařízení provedli podrobnější kontrolu metodiky analýzy udržitelnosti dluhu, aby nedošlo k nezamýšleným automatickým důsledkům nových úsporných opatření, zejména pokud jde o sociální dopad konečné podoby plánovaných opatření ([12]);

4.11 upozorňuje na skutečnost, že často chybí pravidelné a dlouhodobé zaměstnání a kariérní postup pracovníků, kteří jsou současně neformálními pečujícími, což vede ke vzniku rozdílů, má negativní vliv na kupní síly rodin závislých na neformální péči a způsobuje materiální a nemateriální chudnutí. Z ekonomického hlediska se tedy jedná o komplexní ztrátu, neboť znamená:

— ztrátu kvalifikované pracovní síly (nedostatečná zaměstnanost v odvětví péče),

([10]) https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/EU_Economic_Governance_review_EPSU_CEMR_Social_Employers_Joint_Statement.pdf.

([11]) Přezkum správy ekonomických záležitostí EU – společné prohlášení EPSU, CEMR a zaměstnavatelů v sociální oblasti.

([12]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97, k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku a k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. C, C/2023/880, 8.12.2023).

— ztrátu investic vložených do odborné přípravy zaměstnance, který opustil práci (z vlastního rozhodnutí nebo z povinnosti),

— ztrátu spojenou s podílem placené činnosti v odvětví péče a podpory pro osoby s omezenou soběstačností;

4.12 zastává názor, že je třeba se začít zasazovat o právo na úlevu pro všechny. V posledních dvou desetiletích jsou formální pečující ve struktuře sociálních systémů stále viditelnější a potřeba jejich podpory musí být nyní prioritou politického programu. Delší střední délka života, přechod k domácí péči či inkluzivnější formy podpory jsou jen některé ze změn, které mají dopad na miliony lidí, jež se v Evropské unii denně věnují péči. Jedná se o politickou otázku a otázku veřejného zdraví, která musí být vodítkem pro strategie péče o nejzranitelnější osoby při zajištění udržitelné rovnováhy mezi veřejnou solidaritou a vzájemnou rodinnou pomocí;

4.13 domnívá se, že je v rámci evropských sociálních politik nezbytné zavést komplexní podporu osob a že je nutné prosazovat a podporovat reformy sociálních politik členských států.

5. **Směrem k politikám na podporu osob pečujících o své rodinné příslušníky**

5.1 EHSV vyzývá členské státy, aby provedly doporučení Rady o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči tím, že podniknou náležité kroky k přijetí politik a opatření na podporu neformálních pečujících osob, pokud jde o jejich situaci. Výbor mj. v návaznosti na slyšení, které uspořádal v březnu 2024, bere na vědomí výzvu evropských sdružení osob pečujících o své rodinné příslušníky, aby byla rozšířena působnost celé Evropské strategie v oblasti péče za účelem:

5.1.1 zvýšení formální podpory zajištěním a rozšířením nabídky služeb pro neformální pečující k zajištění jejich potřeb prostřednictvím návrhu „evropské záruky v oblasti péče“ ([13]), mj. posílením provádění již existujících ustanovení;

5.1.2 tato záruka by umožnila trvalý přístup k pečovatelským službám a pomohla vyrovnat rozdíly v Evropě nebo v členských státech, pokud jde o dostupnost a výhody těchto služeb;

5.1.3 posílení dostupnosti a dosažitelnosti pečovatelských služeb mj. usnadněním vstupu a pohybu poskytovatelů péče a pracovníků z třetích zemí. EHSV navrhuje se zaměřit na všechny pečující v Evropě bez ohledu na jejich migrační a pobytový status;

5.1.4 konsolidace široké nabídky vysoce kvalitních služeb dlouhodobé péče prostřednictvím odborné přípravy a dalšího vzdělávání formálních i neformálních pečujících;

5.1.5 zaručení odlehčovacích a dočasných ubytovacích služeb a služeb prevence a monitorování zdravotního stavu, a to i neformálních, zejména pro případy poskytování dlouhodobé péče, aby bylo mj. možné řešit fenomén vyhoření, psychického a fyzického přetížení či zneužívání;

5.1.6 zaručení různých pohotovostních služeb, které mají být aktivovány v případě mimořádných sociálních a zdravotních situací;

5.1.7 zaručení práva na svobodné rozhodování osob, zda se stanou neformálními pečovateli, a odstranění hlavních příčin, které podmiňují jejich rozhodnutí;

5.1.8 zabránění riziku chudoby a hmotného i nehmotného chudnutí mj. prostřednictvím specifických plateb a finanční podpory, zejména v případech dlouhodobé péče a v případech zřeknutí se nebo ztráty pravidelného placeného zaměstnání;

([13]) Úř. věst. C 140, 21.4.2023, s. 39 a Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 37.

5.1.9 přijetí opatření k zachování a vyrovnání výše rodinných a osobních příjmů ve srovnání s jinými systémy sociálního zabezpečení a sociální péče;

5.1.10 stanovení opatření a podpory pro neformální pečující, aby se mohli vrátit k výdělečné činnosti (to se týká osob, které se vzdaly svého zaměstnání, aby se mohly věnovat péči), pokračovat ve své kariéře, opět se profesně začlenit a udržet se na trhu práce;

5.1.11 boje proti případům genderové nerovnosti u neformálních pečujících, kteří jsou v pracovněprávním vztahu, mimo jiné posílením a rozšířením provádění směrnice (EU) 2019/1158;

5.1.12 odpory domácích pečovatelských a zdravotnických služeb, aby se zabránilo riziku segregace a izolace, ale také aby bylo možné sledovat případy, kdy hrozí riziko vyhoření nebo zneužívání;

5.1.13 sledování fenoménu neformální péče na evropské úrovni a vyhodnocování výsledků opatření přijatých v rámci mechanismů pro průzkum a monitorování strategie v oblasti péče;

5.1.14 podpory zavádění technologií pro péči na dálku, pro komunikaci a pro podpůrnou domácí péči za přijatelnou cenu, aniž by se upustilo od poskytování pomoci lidmi;

5.1.15 zahrnutí osob pečujících o své rodinné příslušníky do oslav Mezinárodního dne pomoci, aby byly uznány v rámci evropského systému péče.

V Bruselu dne 10. července 2024.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE